

Корегідор Видержав за Сім Днів аж 65 Бомбардовань з Повітря - Японці в Панай - Терор у Франції - Америка Думає Зірвати Зносини з Віші - Понад 400 Бритійських Бомбовиків нищить ворожі Фабрики, Склади і Пристані

ВАШИНГТОН ПЕРЕДБАЧУЄ ЗІРВАННЯ ЗНОСИН З ФРАНЦІЄЮ

ВАШИНГТОН. — Уряд Злучених Держав готовиться не тільки відкликати свого посла з Віші, але також цілком зірвати дипломатичні зносини з французьким урядом та навіть окупувати французькі посілости на західній півкулі. Остаточний крок залежить від Ляваля, який тепер формує новий французький уряд та в імені якого має проголосити політичну програму. В урядових колах є того переконання, що американсько-французькі відносини є в такій стадії, що виходом з цього є лише цілковите зірвання всяких зносин. Такого напруження не було між тими двома державами ще від часу, коли Америка стала самостійною державою та коли Франція мала свої посілости на властивому американському континенті. Французький посол був у департаменті стейту та зложив протест в імені уряду Віші в справі визнання Французької Рівникової Африки. Виходячи з аудієнції у Сомерса Велеса, посла США, сказав, що департамент стейту „не поділяє думки французького уряду“. В столиці чистіше є думка, що Ляваль, хоч може не хоче конфлікту з Америкою, проте під повною силою за Німеччиною. В такому випадку Америка буде змушена зірвати цілком з Віші та окупувати французькі острови, що лежать на західній півкулі.

СВОБОДА ПРЕСИ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД САМИХ ГАЗЕТ, КАЖЕ ПРАЙС

НЬО ЙОРК. — На конференції Американського Товариства Газетних Редакторів виступив промовою Байрон Прайс, Директор Цензури, який заявив, що дальша свобода друкованого слова залежить від поведінки самих газет. Він твердив, що з огляду на воєнні обставини американська преса мусять добровільно наложити на себе цензуру, бо коли цього не зробить, тоді уряд буде змушений завести примусову цензуру.

ВВАЖАЄ НАЙБЛИЖЧІ МІСЯЦІ ДЛЯ ВІЙНИ РІШАЛЬНИМИ НЬО ЙОРК. — Ген. Брегон Б. Сомервил, голова воєнного постачання при департаменті війни, заявив по своєму прилеті з Вашингтону, що надходячих 200 днів можуть вирішити війну та вийзати, чи Америка виграє чи програє „цю війну за вільний світ“. Далі він казав, що це залежить у першу чергу від продукції, чи Об'єднані Держави зможуть виконати це завдання, яке стоїть перед ними. Він взивав всіх фабрикантів доложити старань, щоб воєнна продукція працювала повною паром; та щоб війська Об'єднаних Держав мали чим воювати.

ВІЛЬГЕЛЬМІНА ВИЗНАЄ МЕКАРТУРА АЛІАНТСЬКИМ ВОЖДОМ НА ПАЦИФІКУ

ВАШИНГТОН. — З Лондону подають, що королева Голландії Вільгельміна офіційно визнала ген. МекАртура аліантським начальним командантом на Південно-західному Паціфіку й тим улекшила значно поступ організації його. Досі це невідомо, чи Нова Зеландія є такою включена в сферу, над якою має командувати МекАртур. Хоч між аліантськими представниками у Вашингтоні та Лондоні нема жадних суперечностей щодо того, то проте відомості з Австралії подавали про певні технічні труднощі.

РУЗВЕЛТ І МЕКЕНЗІ КІНГ НА ДОВШИХ РОЗМОВАХ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт і канадійський прем'єр Мекензі Кінг відбули довші розмови, на яких мали обговорити всі біжучі питання, що відносяться до двох країн. Та найважливішою темою їх розмов були, як подають, економічні питання. Обидва лідери старалися скоординувати якнайтісніше економічне життя, так, щоб вможливити обом країнам доставити як найбільше допомоги на воєнні фронти.

ГІТЛЕРОВЕ „АБО-АБО“ В НАДХОДЯЧЕ ЛІТО

ВАШИНГТОН. — „Офіс Фактів і Чисел“ подає на основі відомостей одержаних з Європи, що по великих труднощах, які перенесла німецька армія через зиму на советському фронті, Гітлер планує величезну офензиву цього літа, яка принесе Державам Осі перемогу або поразку. До цієї офензиви йдуть приготування від місяців не тільки в самій Німеччині, але в цілій Європі, що під німецькою контролею. Пропаганда німецька голосить, що якщо німецькі армії будуть розгромлені, то ціла Європа опиниться в обіймах московського комунізму. З усіх підбитих та невтральних країн стягають добровольчі легіони на советський фронт. Великий натиск робить Гітлер на Францію та Туреччину, щоб від них дістати всяку можливу поміч у плануванні офензиви.

ЯПОНЦІ ОКУПУВАЛИ ОСТРОВ ПАНАЙ

ВАШИНГТОН. — Департамент війни подає, що японці послали свої налети на Корегідор як теж окупували остров Панай, знаний за своєї багатої продукції цукру. Під прикриттям артилерійського вогню з бових кораблів, японці висадили на Панай більшу кількість війська, яке привезли на 8 перевозових кораблях. Остров Панай є відділений від острова Себу малим острівцем Негрос. На Себу, як доносить департамент війни, є далі завзяті бої між американсько-филіппінськими й японськими частинами. Здогадуються, що японці звільнили тепер більшу кількість своїх військ з Батаану, який недавно окупували. Знову їх літаки та артилерія дали бомбардувати Корегідор та інші твердині у Манільському Заліві. Однак американська проти-летунська артилерія відбиває японські рейди так, що вони не вчинили великих шкод своїм бомбардуванням.

ЯВА БУДЕ ВІДБИТА, КАЖЕ АДМ. ГЛАСФОРД

САН ФРАНЦИСКО (Каліфорнія). — Віце-адмірал Вільям А. Гласфорт, командант американських морських сил на Південному Паціфіку, заявив, що недостача відповідної кількості літаків була одною з тих причин, які вплинули на поразку Об'єднаних Держав на Паціфіку. Від самого початку війни, казав він, літаки були найважливішою проблемою, що й досі є не менш пекучим питанням. Однак сили Об'єднаних Держав зростають. Присутність американських військ в Австралії, головню летунства, є запорукою, що воєнна судяба перекинеться в сторону Об'єднаних Держав. Гласфорт твердив, що Об'єднані Держави, зібравши потрібні сили на морі, суші й у повітрі, поведуть наступну офензиву проти японців та проженуть їх з Яви та Філіппінських Островів.

МАСОВИЙ НАЛЕТ НА НІМЕЦЬКІ ПРОМИСЛОВІ ЦЕНТРИ

ЛОНДОН. — Вже п'ятий день британські літаки постійно бомбардують німецькі промислові центри в Рурщині, як теж в північній Франції. Цей раз британці виконали досі найбільший повітряний налет, що коли небув відбувся в білий день. В тім налеті брало участь 400 літаків різного роду. Німці зустріли британські літаки своїми літаками і вивязалась сильна повітряна битва. Але з цієї битви видно було, що німці вже не мають тої переваги, яку вони мали минулого року. Їх літаки зазнавали великих втрат і вони не спинили британських літаків від виконання їхньої нищильної роботи. Британці таки скинули величезну масу вибухового матеріалу на німецькі фабрики, пристані та інші важні пункти. Ці масові бомбардування з боку британців мають на цілі спутати велику кількість німецької повітряної сили на заході, як теж мають на увазі постійне нищення німецького воєнного промислу.

СТРАШНІ БОЇ НА СХОДІ

КУРІШИВ. — Советські звідомлення подають, що німці своїми сильними протинаступами не змогли здержати советської офензиви. Хоч вони виконали біля 30 протинаступів, проте советські війська посулились вперед і захопили чимало важних точок. Німці в тих протинаступах є змушені уживати свої резерви, які вони готували до весняної офензиви. — Німецькі звідомлення говорять, що на східнім фронті панують страшенні болота, які просто є без дна. Серед тих болот не можна розвинути ніякої механізованої акції. Німці стверджують сильні наступні советських військ. Вони заповідають, що щойно в половині травня можна буде розвинути більшу акцію.

ЯПОНЦІ ШЛЮТЬ НОВІ ВІЙСЬКА ДО БУРМИ

ЛОНДОН. — Японці при помочи 40 транспортних кораблів висадили в бурмських порті Рангун біля 80,000 війська. В той спосіб вони побільшили своє військо в Бурмі до 150,000. Японці хочуть захопити цілу Бурму, ще заки зачнуть в Бурмі палати ясні дощі. Ті дощі появляються з весною.

БРАЗИЛІЯ ІНТЕРНУЄ ЧУЖИНЦІВ. Піддані держав Осі вивізжають з центральної поліційної стації в Ріо де Жанейро до концентраційного табору на Іля дас Фьорес, що є неможливі Еліс Айлендом Бразилії. Вони правдоподібно будуть оставати там до закінчення війни.

У ФРАНЦІЇ РОЗРУХИ ТА ТЕРОРИСТИЧНІ ВИБУХИ, ВИКЛИКАНІ ЗМІНОЮ УРЯДУ

ВІШІ. — З приходом Ляваля до влади по цілій Франції почали вибухати розрухи, та терористичні замаху на німецьких вояків. В кількох випадках невідомі справники кинули на німців бомби, або стріляли до них з револьверів. Хтось спричинив залізничну катастрофу, висадивши з шми поїзд, паладований військом. Згинуло 35 осіб. Тимчасом Ляваль обережно творить свій новий кабінет. Виходить, що він стане повноправним прем'єром, а не заступником прем'єра. В його руках буде скуплено найбільше сили, хоч другим по ній буде адмірал Дарлян, який далі керуватиме французькою сильною флотом і домашньою обороною. Ляваль матиме теку міністерства заграничних справ, як теж під його контролею буде поліція.

„БЛАГОДАТЬ У ЗАМАСКОВАННІ“

ДАМАСК (Сирія). — Вільнофранцузькі кола, які далі борються по стороні альянтів і крайню вороже відносяться до тих французьких кол, що пошукали собі замирення з німцями, заявили, що уважають Ляваля за „благодать в замаскованні“. Бо відтепер співпраця з німцями не буде покривана такими людьми, як маршал Петен, який мав чимало прихильників і повагу серед французів. Відтепер німецько-французьку співпрацю буде очолювати провідник, якого невивидять всі французи. Такий провідник нічого вдіяти не зможе: Вільнофранцузькі кола перестерігали перед хитрістю Ляваля, зокрема перед його залізничними до Америки. Він занадто хитрий, щоб спровокувати розрив з Америкою, знаючи, що це громом поразить цілу французьку публічну опінію. Тому він буде старатись далі вдержувати приязні зносини з Америкою. Але Америка повинна мати це на увазі.

ЗАЛИЦЯННЯ ДО АМЕРИКИ

БЕРН. — В міжнародних колах застановляються над тим, який напрямок візьме Ляваль у відношенні до Америки. Фактом є, що німці натискали на уряд у Віші, щоб він цілковито зірвав з Америкою, а навіть, щоб позбувся американського посла Лейбога, що був особистим приятелем маршала Петена і рятував Францію від цілковитої капітуляції супроти німців. Ляваль тепер заявив, що він цінить приязнь з Америкою і не хоче з нею зривати зв'язків. Навпаки, Америка в теперішній ситуації могла бути заважучим фактом, казав він. Тепер деякі французькі газети принесли вістку, що Ляваль задумує вести таку політику, яка прямувала до замирення.

БУНТ В НІМЕЦЬКИХ ЧАСТИНАХ

ЛОНДОН. — До Лондону прийшли вістки з зайнятої німцями Бельгії, що там німецькі частини збунтувались і з військовою поліцією розпочали стрілянину. По обох боках згинуло багато вояків. Ті розрухи мали місце головню в містах Лієж і Турне. Причиною цього бунту було це, що німецькі вояки стаціонаровані в Бельгії, не хотіли повертати на советський фронт. Вістки з німецького боку також говорять, що англійські напади відділів „командос“ викликають постійний страх серед німців.

ВІДЗНАЧЕННЯ МАЛЬТИ

ЛОНДОН. — Перший раз в історії король Юрій відзначив ціле цивільне населення і цілу військову залогу, високим відзначенням — хрестом Юрія. Така честь припала цивільному населенню і всім військовим частинам британської середземно морської твердині, Мальти, яка так хоробро відбиває ворожі напади. Та твердиня видержала вже поверх дві тисячі бомбових налетів. Деколи бомбардування триває без перестанку вдень і вночі по кілька днів. Проте цивільні люди ні військові не подаються. Згадана медаль буде доручена губернаторови Мальти і правдоподібно умістити в місцевій катедрі.

ЗМЕНШАЮТЬ ПОДАТКИ

ЛОНДОН. — Британські влади оповістили, що німецький уряд поробив певні податки великим німецьким промисловим компаніям відносно плачення податків, як теж поробив податки для робітників. Компаніям зменшено податки тому, щоб вони мали певні резерви капіталу для розвивання бізнесу. Знову ж робітникам не будуть оподатковувати їх заробітної платні, здобутої шляхом поверхової (овертайм) праці, щоб у той спосіб заохочувати їх до більшої праці.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Чи Маємо На Тому Станути?

Як бачимо з оголошуваних звітів, уже зібрано на рекордження української пісні понад дві тисячі доларів. Значить, що вже є поважна сума гроша, яка повинна заставити наше громадянство до задуми. Шож тепер далі робити? Станути на тому і зліквідувати таку думку, яку буквально кожний вважає доброю? А як ліквідувати, то чому? Чи та акція є нині перешкодою чомусь другому? Чи наше громадянство є так дуже обтяжене різними іншими громадськими тягарями, що не може здобути на те, щоб свідоміша його частина замовила для себе за \$10 аж 20 українських пісень, відспіваних під проводом Олександра Кошиця?

Не хочемо ставити дальших питань, щоб не осмішувати нас самих. Чейже тепер уже нема тих „політичних“ заміток, що то їх у немудрий спосіб сплетено за справою рекордження української пісні? Прийде час, що й та справа буде колись висвітлена. Та краще, щоб про неї цілком забути, а думати про щось розумніше. А саме про те, щоб ті пісні дійсно зареєструвати.

Нам здається, що тепер є теж нагода і для тих, що так дуже журились „політикою“, щоб тепер, коли вже нема цієї політики, подбали, щоб сповнили свій обов'язок. Бож деякі „критики“ давніше твердили, що сама справа рекордження пісні є дуже добра, культурна й потрібна, та що вони поперли її з щирого серця, колиб тільки не „політика“, про яку не дбається. Тепер рекордження пісні вже цілком незалежне. Вже не є зв'язане з ніяким Конгресовим Комітетом. Є тільки громадсько-культурною справою, яка повинна бути докінченою.

Кажемо отверто, що нам аж сором стільки разів про ту справу писати. Але хай той сором нас не так довго, поки ми не навчимося солідності. Раз сказано й ухвалено, повинно бути виконане. Коли іде про таку справу, проти якої не має навіть відваги піднести публічно спротив її одна особа, то й нема найменшої причини, щоб з нею далі зволікати; чи її ліквідувати. Ми віримо, що коли це досягнемо, то й той маленький здобуток буде для нас підйомом. Особливо, коли побачимо, що за скарги ми маємо такі у своїх власних руках, а які відкидаємо, чи якими легковажимо без причини, а тільки через легководушність. Якби не були причини, що моглиб давніше ту легководушність виправдувати, їх тепер нема. Тому спільні усі з замовленнями і жертвами на допомогу рекордованню тої нашої пісні, яка нам додавала духа в найтяжчих часах. Вона його нам знову додасть, якщо її пошануємо і зареєструємо.

Отже не зволікаймо, а замовляймо негайно! Пожертвуймо на цю справу того долара, якого ми звикли кожного року давати на ріжні потреби, а якого тепер не даємо.

Віктор Ракоші.

Спадщина

(2)

Ще того самого пополудня перепродалися ми величезним меблевим возом. Завдяки цьому придбали ми собі парадне велике поважання всіх сусідів. Нуджений світ цинить людину на основі зверхнього вигляду. Люди не питаються що хтось перевозить, лише чим перевозить. (Та ми й не дозволили, щоб сусіди побачили, що було в меблевому возі, крім Самоїлового фортепіану). Цьому, що меблевий віз був такий величезний могли ми завдячити, що крамничник і власник гостиниці сказали, що можуть нам поборгувати скільки хочемо. Ми зараже покористувалися тим і випили за здоров'я мого хрестного батька. Хотіли ми також поспіяти йому привітну телеграму, однак адреса була неточна. (А саме: Америка, о-стання почта Трансильванія чи Пенсильванія?).

Звечоріло. Ми сиділи на подвір'ї під деревами та впилися ідилічним життям. Наш послугач Пішта набив люльки, ми палили купалися в димі. Я вже бачив крізь дим п'яту дію моєї пєси; в душі Самуїла виривався уже кит. Ми весело поглядали один на одного: тут ми докінчили наші мистецькі твори.

— Завтра рано забираємося до праці — сказав я одушевлено Самуїлові. Ми один одному стиснули кріпко руку.

Ми пішли до спальні. Тут на стіні висів портрет мого хрестного батька.

З легким хрипінням заснули ми сном праведних, здорових, власників-вілі.

Мені снилася, самособою, прем'єра моєї п'ятиактової пєси. Величезний успіх. Директор зворушений обняв мене, публіка гримко домогалася появи автора і я врадуваний вискочив із ліжка. Могла бути шість година рано.

Военно-Промисловий Розмах Америки

Предсідник Палати Репрезентантів („Спікер“) Рейберн, заявив у промові, виголошеній 9 квітня б. р. в Солфур-Спрінгс, Тексас, що американський промисел не лише, що вповні виконує наложені плани військових замовлень, але випереджує всі сподівання. Нині американські фабрики витворюють вже по 3,300 літаків! А їхня продукція ще далеко не досягла вершка. Вона постійно зростає. Тому можна бути певним, що план Рузвельта, щоб збудувати в Америці в цій році 60,000 літаків, буде не лиш виконаний, але й перевищений. Всім за тим можна сподіватись, що будуть теж вповні виконані, а навіть перевищені, обчислення президента, що в наступній році американський промисел доставить 125,000 літаків, в тім числі сто тисяч фронтівих.

Подібне мається з іншою зброєю. Фабрики не лиш, що не лишаються позаду плану доставки в цій році 45,000 повзів, але цей план далеко випереджують. Також можна певно числити, що в наступній році буде виконаний вільості план доставки 75,000 повзів. Лише одна більша фабрика говорив Рейберн, випускає щодня стільки повзів, що треба цілого поїзду, аби їх забрати. Америка вже перевищує воєнну продукцію всіх своїх ворогів, а в короткому часі вона, разом з своїми союзниками, продукуватиме два і пів рази стільки, що ціла Німеччина, Італія і Японія, разом з їхніми сателітами. Подібне є теж і з іншого роду зброєю: з гарматами всілякого калібру, машинами, криками, звичайними крісами, кораблями. Нині з американських доків спливає в воду щодня один новий корабель. А вже в літі цього року буде спливати по два кораблі щодня.

Ось така сила Америки. Вона, як сказано, щойно почала продукувати свою зброю і ще далеко їй до вершка продукції. Проте вже й тепер вона побиває всіх своїх ворогів. До того треба додати, що американська зброя є першої якості. Американські літаки вселюбили у бою на всіх фронтах. Зокрема американські так звані „повітряні фотечі“ здобули для себе признання всіх летунів, та стали пострахом ворогів. Щодо американських повзів і троків, то вони мають такі знамениті мотори, що німці часто заздують собі настільки труду, щоб з ушко-

дженого, взятого в полон, американського повза, чи трока видобути мотор і встановити його до свого повза, чи трока.

Слова президента, що Америка стане „арсеналом демократії“, це не була бундючна пуста хвальба, на взір тої, що її перази виголошував Мусоліні. Це були глибоко передумані слова, оперті на реальних можливостях. Вже нині з Америки вилітають на всі fronti світу модерні літаки, закуті в сталь, з смертоносними машинами. Вилітають вони десятками тисяч. А вкортці вилітатимуть сотками тисяч.

Правда, вороги теж не дарують. Вони теж напружують всі свої сили, щоб тих смертоносних машин найбільше напродукувати. Але можливість ворогів Америки далеко менші, від можливостей нашої країни. Німеччина має всього біля 80 мільонів мешканців. Решта Європи, це або сумнівної вартості „союзники“ німців, або такі отверті вороги. Їх важко зняти до фабрик і заставити працювати на німецьку воєнну машину. Бо нинішня фабрична продукція це дуже складна річ. В модерній фабричній масовій продукції робітник має сотки можливостей зашкодити виробові і то так, що та шкода не буде замінена зараз, тільки щойно пізніше, дець на фронті. Тому німці мусять всі важніші місця по фабриках теж обсаджувати своїми людьми.

Крім того своїми людьми вони мусять обсаджувати всі fronti. А fronti забирають жертви не лиш у матеріалі, але також у людях. Що року молодих, здібних чоловіків носить зброю в Німеччині і менше і менше. З новими здобутками і поширенням здобутих територій потрібно теж чимало війська для вдернення в окупованих краях порядку; а також, як сказано, для вдернення промислу, хліборобства, адміністрації. Сили Німеччини тончіють, розпливаються в величезних просторах. Зате „арсенал демократії“ тільки що почав свою роботу...

Коли ходить про Італію, то з неї мало пожитку. Вона не годна була навіть вдержати своєї „африканської імперії“, хоч фактично Британія вдернула в цю імперію лише околицями своїх дійсних сил. Італія могла проти тих окружів поставити всі свої збройні сили, бо іншого фронту вона перед

ФРАНЦІЯ — ЩЕ СИЛА

Політичні зміни у французькому уряді та поворот Лявалля внесуть нові зміни в загальноєвропейську політику. Діється це під натиском Німеччини, бо вона хотілаб з тих змін користатися. Об'єднані Держави, знаючи, що Франція ще досі розпоряджає великими силами, будуть старатися не допустити до цього, щоб німці дістали до тих французьких сил доступ та послуговувалися ними у війні проти демократичного світу.

Якіж це ті французькі сили?

Собою не мала. Та видно, що всі італійські сили не вистарчили, щоб врятувати Егіптію, підбити Грецію, чи добитися до Єгипту. Один корпус: німців в Лівії обсягнув більше, ніж всі італійські сили до купи. Міжнародні знавці кажуть, що в Італії велике незадоволення. Італійський наряд боїться, що навіть коли Держави Осі виграють війну, то це буде фактично програ Італії, бо Німеччина тоді буде така сильна, що вона тягарем своєї сили придавить і Італію. Тому тепер і в Америці і в Британії так мало говорять про Італію. З нею ніхто не рахується.

Зате величезна небезпека грозить з боку Японії. Це потуга. Але і вона спутана такими кольосами, як Китай. Після всякої правдоподібності проти Японії виступить чинно величезна індійська маса. Правда, Китай це мало промисловий Край. Але Китай це 400 мільонів людей! Китайський воєнний знаменитий. Своєю перестарілою зброєю він уже кілька літ ставить чолу Японії. Китаєви дати належну зброю, а він сам розправиться з Японією. Крім того японська сила теж вичерпується і розпливається. Японія втратила величезну кількість кораблів. В неї замало сталі і вугілля, щоб чимськорше побудувати нові кораблі. Ми бачимо, що на наших очах її сила постійно маліє.

Очевидно, що забере ще чимало часу, щоб німецьку силу в Європі, а японську в Азії, зовсім роздати. Щоб цього довершити, треба вдарити Німеччину й Японію не лише на бойових фронтах, але також в їх домашні найголовніші живчики. Для тої цілі Америка буде сотки тисяч смертоносних машин. Коли до того взяти моральну силу Америки, задемонстровану її воємком в Батаані — чи можна сумніватися, який буде остаточний кінець цієї війни?

Що представляє собою французька фльота?

Колиб дійсно німцям удалося забрати для себе французьку фльоту, то це булоб великим ударом для Об'єднаних Держав, бо та фльота представляє й нині дуже могутчу силу. Франція має п'ять великих панцирників, кільканадцять тяжких і легких кружляків, около 50 нищівників та 50 субмарин. Більшість тих кораблів стоїть тепер у французьких портах, а деякі з них в Північній Африці, в портах Каабляна й Бізерт, а частина з них є при острові М'ядагаскар. З п'ятиох головних панцирників, готових до бойової служби кожної хвилини, 34,000-тоновий „Рішельє“ є в Дакарі, Північна Африка. Згаданий панцирник відбивав невдалий британський вільно-французький рейд на цю пристань. Коли ці кораблі дісталися в німецькі руки, тоді Об'єднані Держави забрали ці французькі кораблі, що є в альянті з нашими портах. Серед тих є 3 панцирники, один літаконовець, чотири кружляки та більша кількість менших кораблів.

З тих панцирників, що есептуально моглиб попасти в руки Німеччині, є посестра „Рішельє“, „Жан Барт“, що має 15-калев гармати. Цей панцирник є готовий до морської боротьби. Після нього йдуть 26,500-тонові панцирники „Страсбург“ і „Дункерк“, які то були напали британці в Оран, 3: липня 1940 р. „Страсбург“ був ушкоджений, однак доплив до Тульону, де перейшов основні репарації. 22,000-тоновий панцирник „Провенс“ також був ушкоджений в тій боротьбі, однак не тяжко; він знову є в чинній службі. Зате британці мають у своїх руках три панцирники тої самої класи, що „Провенс“, а саме: „Лорен“, „Парі“, і „Курбе“. Перший зловили британці в Олександрії, а два останні були в Англії, коли Франція упала. „Бретань“ був затоплений англійцями в Оран. На острові Мартинік перебуває літаконовець „Бірі“ (22,000 тон), який есептуально може перейти в руки Об'єднаних Держав. Там також є кружляки „Жан д'Арк“, „Еміль Бертен“ і др. На початку війни Франція мала 18 кружляків, з того 12 лав є в її розпорядимості. Крім того вона мала понад 50 нищівників та таке саме число підводних човнів. Більшість з них має бути тепер у французьких портах та під контролем уряду Віші.

зак, праця не все така галаслива, як нині?

— Галаслива? Прощу вас, це найтихіша робота в світі, треба лише призвичаїтися до неї. Зрештою нині працює в мене лише десять челядників, від завтра будуть у роботі всі двадцять.

— А ціла штука лише в цьому, що треба схопити молодок і валити ним по котримнебудь кітлі?

— Є також інша робота, однак ця найтяжча.

— То чому ви не робите іншої роботи, а саме найтяжчу вибрали ви собі?

— Ви ніколи не були кітлярюм? — спитав Шлезак із свого орду погородю.

— Ні. І я не хочу ним бути. Я мусів би з цього збожеволіти.

— Не вірте. Зрештою я вам не раджу братися за таке ремесло. Бачите, воно так погане йде, що наприклад цей дим із грунтом, де я живу та працюю, є на продаж за шістьсот ринських а я не можу купити його, то не мій дим, а винаймаю його.

(Кінець буде).

Воєнна промисловість Франції.

Після упадку Франції німці були певні, що війна скоро закінчиться, та що вони обійдуться без воєнної промисловості Франції. Вони були переконані що їх продукція літаків і гармат цілком вистарчить. Тому вони вивезли багато французьких фабричних машин до Німеччини. Однак в 1941 р. вони зачали пізнавати, що війна потриває довше, тому привезли вивезені машини назад до Франції й не тільки що змусили французів будувати літаки французького типу, але ще впровадили в їх промисловість також і німецькі зразки.

І так летунські фабрики в Іс-ле-Муліно і Курбвоа, коло Парижа, виробляють літаки типу „Блюх 174“. В Бордо фабрики продукують також відомі німецькі літаки „Гайнкель III. та випускають 107 штук в місяць. Відомі фабрики Швайдера в Ле Кресо виконують величезні німецькі замовлення на гармати та скоростріли. Колишня фабрика Готкіса виробляє тепер під німецькою контролею 25-міліметрові проти-летунські та проти-тенкові скоростріли. Знова фабрика в Ле Курневі біля Парижа продукує 47-міліметрові проти-танкові гармати. Майже всі фабрики Франції виробляють скоростріли та 37,47-і 75-міліметрові проти-летунські стрільна. Замовлення на амуніцію йдуть в мільйони штук.

Німці ведуть дуже цікаву політику відносно французької воєнної промисловості. Вони ограничують свої замовлення до спеціальних апаратів, до виробу яких потрібно високо вишколених робітників, а яких бракує в Німеччині. Це в першу чергу відноситься до вибухових матеріалів: Французькі фірми в Парижі виробляють військові оптичні прилади, яких колись подостатком доставляла Німеччина фабрику Карла Цайса в Єні. Ці французькі фірми виробляють такі прилади як далеко-ї високоміри, телекопічні прилади до ціляння, повзові перископи й пр. Також чимало німці замовляють радіових сприймачів і т. д.

Німецька армія користується широко двома найбільшими французькими фабриками самоходів, а це Ренольта та Сітроена. Перша з них продукує й направила повзи, а друга знова артилерійські трактори. Інші паризькі фабрики продукують на широку скалю мотори, грузовики і т. д. все для ужитку німецької армії. Цим і пояснюється, чому то РАФ бомбардувала недавно Париж та околицю.

Та Париж, як вже сказано, не є одиноким центром, де кується зброя для Німеччини. В таких місцевостях як Бордо, Нант, Ля Рошель, Ле Монс, Ст. Назер і пр. фабрики працюють повною парою для продукування всякого роду зброї, амуніції та механізованого приладдя для Німеччини. Розуміється, що все це робиться згідно з артикулами „переміри“. Але не варто догадатися, що буде, коли Ляваль стане всецілью по стороні Німеччини. Поміч Франції тоталітарним державам буде тоді значною. Це знає Гітлер і тому так хитро пробує завести Петена в шори своєї політики. Це йому досі не вдавалося, але в будучині це не є неможливим, особливо, коли у провіді Франції є Ляваль.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

НА РІЖНІ ТЕМИ

І НЕ ДЗВОНЯТЬ

Почтовий уряд поховав фашистський журнал „Сошел Джостис“, і, як видно з головок преси до цього часу, ніхто з газет за ним не плаче.

Навіть ті газети, що, наскільки можна судити по їх висказах, погоджувалися з о. Коклином, мовчати, гейби в рота води набрали.

Чи не знають і вони, що, як вовки козу деруть, то віцям знак дають?

ДЕМОКРАТІЯ НЕ Є БЕЗ ЗБРОЇ

Під таким наголовком дискутує ньюйорський щоденник „Геральд Трибюн“ про відображення журналові „Сошел Джостис“ права поштової пересилки.

Називає він це зарядження першим прямим ударом уряду в „розривну, дефіцитистичну, фашистську літературу розведення й расового упередження“.

Чи слушно називати таке літературою? Хіба в такому значінні, в якому поміі назвати ідою.

КОКЛИН — СВЯЩЕНИК І КОКЛИН — ФАШИСТ

„Нью Йорк Таймс“ каже:

„Думаємо, що ніхто, якби віри в ньому не був, не буде мати труднощі розрізнити між функціями о. Коклина як вивченого священника католицької церкви і його підприємствами, як агітатора, до котрих він себе самий покликів“.

Для деяких людей кої ризики зробити не трудно, інших власне це, що фашизм проповідує католицький священник, заставляє відноситися до його проповіді фашизму з таким самим поважанням, з яким вони відносяться до його священничих функцій.

СВОБОДА ПРЕСИ І ІНШІ СВОБОДИ

Обі газети однодушно підчеркують, що заборона пересилати поштою журналу „Сошел Джостис“ є порушенням свободи преси.

Однак вони підчеркують рівночасно, якби журнал „Сошел Джостис“ мала виходити далі, то завдяки його пропаганді могло би колись статися, що в Америці справді запанував би фашизм, який не признає ні свободи преси ні інших свобод. До того, якби політична програма Коклинової газети мала сповнитися, то Америка програтила б війну й над нею добули би перевагу держави Оси, а тоді пропали би вже не тільки всякі свободи американців як громадян, але навіть свободи американців як людей.

Тому Америка не дозволяючи посилати поштою „Сошел Джостис“, не то що не порушує громадських свобод, але й виступає в їх обороні.

„ЖИДІВСЬКИЙ ЗАГОВІР“

Як каже „Геральд Трибюн“, як „Сошел Джостис“ доглянула, що її фашистська, антиамериканська пропаганда може поставити журнал у клопотливе положення, редакція кинулася ратувати антисемітською пропагандою.

Американський закон, як звісно, стоїть на становищі рівності всіх вір, а американський уряд знає, що ширення релігійного чи расового упередження може мати лише один наслідок: розбиття американської єдності.

У мирні часи єдність не є доконечно найвищою вартістю для народу: народ і держава може існувати, хоч єдності не має. У воєнні часи єдність стає вартістю першої ваги, бо власне ворог, щоби здо-

мати державу й завоювати народ, старається його розколоти.

О. КОКЛИН І ГЕН. ДЖАНСОН

У багатьох газетах, у котрих поміщено статті про завіщення поштою пересилки Коклинової „Сошел Джостис“, можна було бачити статті про смерть генерала-журналіста Гю Джансона.

Між о. Коклином і генералом Джансоном є певні подібності. Один і другий займається попри свій фах журналістикою. Один і другий виступав проти уряду. Один і другий не перебирав у словах. Однак, від приступлення Америки до війни генерал Джансон заявив, що буде держатися засади „конструктивної критики“, і назагал йому це й інші признають; певно ніхто йому не закине, що він своєю критикою уряду помагав ворогам Америки. Зате о. Коклинові уряд закидує допомогу ворогові, і хоча ця справа має ще бути вирішена судом, не багато людей сумнівається в це, що уряд це докаже.

ВИДАВНИЦТВО І РЕДАКТОР

Подібні клопоти за редакційні статті напав собі відомий в цілій Америці філадельфійський „Сатердей Івнінг Пост“.

Задумалося видавництво над тим, що зробити, аби таке на будуче не повторилося. Один шеревець вінс у суд позов, щоб не дати „Постові“ вести далі дотеперішню редакційну політику, але згодився відкликати позов, якщо рада директорів згодиться служити цензорами видавництва.

На цю пропозицію відповів президент видавничої спілки „Посту“, що цензура неможлива. „Нікий компетентний редактор не буде служити одної хвилини під таким пануванням“, заявив він.

Газети подали імя президента видавничої спілки „Посту“ і всі його знають, як досвідченого видавця. Та газети не подали імені шеревця, котрий хотів цензури; ми можемо легко догадатися, що це певно був один з тих, що видавничого досвіду не має. Може він має досвід на фармі, де він міг собакою завернути худобу, аби в шкоду не ходила, і думає, що так само, як корову, завертається редактора. Може він має досвід з зарядом фабрики, де відповідні сторіжкі можуть стерігти, щоб робітники не виносили наряддя, або не витрачували багато часу на курення, і думає, що в цей самий спосіб стережеться редакторів.

Словом, тут стрінулися з собою погляди людини, що має досвід з тим ділом, яке він робить, з поглядами людини, яка може має досвід з іншими ділами й переносить той досвід до нового діла, до якого він не надається.

Цей прихильник цензури в газеті нагадує, дещо того тупого рекрута, що не зміг відповісти на запит офіцера, що він зробив би, якби він стрінув на вулиці розіюшеного бика, що людей тратує. Коли йому офіцер пояснив, що він повинен би старатися закинути бикові на роги шнур і прив'язати до стовпа, рекрут повторив все дуже гарно. Та коли офіцер спитався його, що він зробив би, якби побачив на вулиці свого капітана, слабого або п'яного, рекрут відповів відважно: „Дістав би десь волов'я, закинув його капітанові на роги й прив'язав би до якогось стовпа“.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

АЛЕНТАВН, ПА.

3 поїздки по відділах У. Н. Союзу у стейті Пенсильвенія Нортгемптон, Па.

Дня 7. лютого ц. р. вибрався я рано в дорогу до Алентавну, Па., щоб бути на зборах, що мали відбутись слідуючого дня. Це були окружні збори. Крім мене на них був теж гол. секр. У. Н. Союзу, Д. Галліччін.

В той день була дуже погана погода. Падав дощ з снігом, мерзло, дорога була така ховська, що важко було втримати авто на дорозі. Ним сувало від краю до краю, немов п'яним чоловіком. Та вдалось мені заїхати щасливо на час. Місто Алентавн це одно з найбільших міст в цих околицях. Воно має перешийк сто тисяч мешканців, має гарні вулиці. Головним центром міста є вулиця Гемілтон, через яку переходить кілька стейтових доріг. Замешкують його різні народності. Українська громада теж одна з найбільших в тих околицях. Вона має величаву церкву, гарний народний дім, в котрім містяться всі наші організації. З наших людей, що мають свої бізнеси має свою крамничку з ріжними приборами гафту і вишиття, наш старий союзний піонір, п. Гришко.

Тут є два союзні відділи — 147-ий і 151-ий. Перший є одним з найбільших відділів У. Н. Союзу в стейті Пенсильвенія. Згадані відділи дуже солідно співпрацюють і нема між ними непорозуміння. Другого дня, себто 8. лютого, погода була краща і на збори зіхало багато союзників, членів усіх відділів цієї округи. Збори були дуже важкі, бо якраз в цю пору ходили різні сплетні про нашу організацію і ті сплетні треба було вижити. Шкода, що відділові секретарі про ті збори нічого не пишуть.

По зборах я залишився надалі в Алентавн і за тиждень мого побуту вдалось мені записати кількадесять членів. Урядники мені при тім щиро помагали. Треба згадати, що секретаркою відділу 147 є молода, тут вже роджена п. Пипюк, яка дуже щиро працює над побиленням свого відділу. В цій місцевості також живе чимало наших утроруських братів. Вони мають дві церкви: Одна католицька а друга православна. Мають також свій народний дім. Але про українців їм не згадують. Про себе вони кажуть, що — „ми руснаки“.

При кінці тижня я переїхав з Алентавн до Нортгемптон.

Ся місцевість більше подібна до нашого галицького села. Але наших людей є там по-важне число. В тій місцевості є три відділи У. Н. С.: 44, 318, і 442. Є дві українські церкви: православна і католицька. В сусідстві на фармах є ще один наш відділ, ч. 124. З наших людей є вже двоє професіоналістів, один дентист, п. Гришко, другий лікар п. Сквір, котрий є теж союзним лікарем на Нортгемптоні в Алентавн, але жалько, що сам не вступив до У. Н. Союзу. Та не вже залежить від відділів, щоб так поступили, щоб він до У. Н. Союзу таки вступив. Є також кількох наших бізнесменів. Один з них п. Свала веде дуже модерне погребове заведення. Його заведення знає в цілій околиці. Решта громадин тут працює головню по цементових, від яких в повітрі зноситься курява і осідає на все довкруги. Та люди до всього привикнуть. В тій місцевості також різні сплетні про Союз своє робили і треба було точно все вияснювати. По зборах, що були там скликані на 15 лютого, по відділах пішла оживлена праця. Найбільше довершив відділ 318, який приєднав найбільше членів. З Нортгемптоні я вибрався в організаційних справах до Джерзі Сіті, а з початком березня знов верну в ті околиці.

Істон, Па.

Місто Істон лежить зараз при границі стейту Нью Джерзі. Наші люди живуть на передмісті званім Вест Істон. Вони мають свою православу церкву. Тут є наших два відділи — 137 і 438. Промисел у тім місті є ріжний. Є тут кравецькі фабрики, гарбарні, фавдри. Багато живучих тут людей доїздить до роботи до Бетлегем. Сам вигляд того міста також гарний і чистий. Воно має коло 50,000 мешканців, має свій каледж так званий Лафает, але до нього небагато наших дітей ходить. А це сумно. Тут також відділи вели працю, кожний старався по змозі дістати нових членів і побільшити свій відділ. Відділ 438 це новий, недавно зорганізований відділ. В нім гуртується головню молоді, котрі ступнево поростають в силу. Звідси я переїхав до Бетлегему.

Бетлегем, Па.

Це місто, виглядає наче я-

кий американський Вавилон. Тут можна подібати різні національності. Ті славні фабрики, звані „Бетлегем Стіл Ко.“, дають працю усім. Вони тягнуться мільями так, що коли переїздити дорогою ч. 22, то вже здалека видно цілий ліс коміннів, з яких дим постійно куриться в день і вночі. Тепер фабрики працюють впродовж 24 годин, в усі робочі дні, неділі і свята. В місті є два мости, за які треба платити мостове. При вулиці званій Фор містяться багато церков ріжних народів. Є там і наша вбогенька церква. Український священник доїздить з Істону. В Бетлегем є також університет, званий „Лігаль Велі Університі“. В нім найбільше вчать морської техніки. Тут є наших два відділи — 47 і 288. Перший з них жіночий відділ, а другий чоловічий. Цей другий є під зарядом молодих урядників. Він гарно розвивається, приєднав в останніх часах чимало членів. Також гарно працює перший, себто жіночий відділ. В нім також секретаркою є молода, тут роджена дівчина. Цей відділ теж зріс на кільканадцять членів. З тої місцевості, яку я думаю ще колись відвідати, я переїхав до Палмертону.

Палмертон, Па.

З Бетлегемі я взяв дорогу ч. 22 до Алентавн, а звідтам до дороги ч. 309 до Палмертону. В переїзді змінився зверхній вигляд околиці. Я зближався до тих славних Пенсильвенійських гір, з під яких видобуваються „чорні діаманти“, себто вугілля. По фармах вже починався весняний рух. Палмертон це фермерська околиця, положена в долині поміж горами. Це фактично село, чи „вильдз“ і має лише вісім тисяч мешканців. До тої місцевості перед роками приїшла одна компанія, що виробляла цинк і вона розбудувала це містечко. Її фабрики тягнуться попід гору і займають чимало простору. Ціле життя містечка скупчується біля головної вулиці званої Делавер евеню. Біля цієї вулиці є також наша церквочка. Церковня наших братів „русинів“ знаходиться при іншій вулиці. Назагал наші люди тут мають досить добре. Деякі з них мають свої бізнеси. Тут є наш союзний відділ ч. 369, який скликав свої збори на 22 лютого ц. р.

Наступного дня по зборах відділові урядники працювали з мною в приєднанні нових членів, бо залежало їм, щоб їх відділ не залишився позаду. Наразі приєднано кільканадцять нових членів. Побувши тут кілька днів, я виїхав звідси до дому.

Треба ствердити, що всі наші відділи, які я відвідував, дуже переняті війною. Вони закуплюють бонди, складають жертви на Червоний Хрест. Нема майже одної родини, з якої хтось не пішов би до війська. Від кожного почуєть тільки одне: Щоб Бог поміг виграти Америці. Наші люди повстали в ріжні місцеві комітети, роблять що можуть, щоб тільки допомогти прибраній батьківщині перемогти ворогів. Наші нарід знає найкраще як оцінити ту свободу, яку він тут має, бо ще пам'ятає, як його трактували окупанти на його рідній землі.

Тепер я збираюсь відвідати околицю МекАду. В наступні місяці напевно там буду. Ті, що мене там скорше вицікували, хай вибачать за спізнєння, але обставини так склались, що скорше не можна було.

А. Маланчук,
організатор У. Н. С.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

ЗРЕЗИГНУВАЛА — Аліс Марба заповіла свою резигнацію з уряду директорки фізичного вишколу.

НА РЕКОРДОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

На поклик Радіо-програми „Сурма“ зложили по \$10 на рекорди ось такі нові громадяни: Проакім Третяк, В. Макачук, В. Заблукевич, Д. Когут, А. Климишин, Тетяна Задеревська, Степанія Демянович, В. Волощук, Катерина Кушляк, Катерина Ніжанківська, Анастасія Вагнер, Варвара Клапко, Марія Перфун, Марія Фриц, Л. Кулич, Митрон Кушнір, Андрій Смит, Михайло Костів, Катерина Пеканик. Разом зложено \$190. — Попередно зложили \$347. — На руках касієра Конгр. Комітету \$1,561.98. — Є тепер готівкою \$2,098.98.

Дальші заомовлення і жертви просимо слати на таку адресу:

THEO. KASKIW
600 High Street, Newark, N. J.

ГЕН. МАРШАЛ В КОРОЛЯ

ЛОНДОН. — Начальний вожд американських військ, ген. Маршал, відвідав в Бокінгемській палаті британського короля Юрія і мав з ним поуденок. Того самого дня він мав розмову з польським прем'єром В. Сікорським. Знову представник Рузвелта, Г. Гопкінс, конферував з турецьким амбасадором. Гопкінс мав теж приватну розмову з групою британських послів в одній з парламентарних галь.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
Заходом Центрального Комітету Українських Національних Організацій в Елизабет, Н. Дж., влаштовується

ЗАГАЛЬНЕ ВІЧЕ

в справі масового закупна „Воєнно Шадливих Бондів“, так званих U. S. War Savings Bonds

В НЕДІЛЮ, 19. КВІТНЯ (APRIL 19, 1942)
в УКР. НАР. ДОМІ, 214 FULTON ST., ELIZABETH, N. J.

Початок точно в год. 4. пополудні. — Вступ вільний для всіх. Промовляти муть: Mayor James Kirk of Elizabeth, Mr. Marcel E. Wagner, Assemblyman of the State of New Jersey, Mr. Paul M. Canada, Deputy Administrator—Defense Staff of New Jersey, Mr. Clarence J. Buzby, of Elizabeth, Chairman of the Speakers Comm.—Elizabeth Defense Savings Comm. — Також буде виступ хор „Боні“.

Шановні Громадяни! Наша улюблена прибрана Батьківщина найшляхетішньою нацією диктаторами агресором жорстокої боротьби. Нашим обов'язком є стати чинно в її обороні. Тепер якраз пора дати доказ, що цінимо демократію і її добродієства. Тож відважно все до життя включити для славної і повної перемоги. Без ідей на віч! Хай нікого не бракує! Без ріжних політичних чи релігійних переконань!

Центральний Комітет У. Н. О. міста Елизабет, Н. Дж.

НЮАРК І ОКОЛИЦІ! УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЯ УСТОЮЄ
ПЕРШІЙ ВЕСНЯНИЙ БАЛЬ
В СУБОТУ, 18. КВІТНЯ (APRIL 18, 1942)
В СВОЇЙ САЛІ, 180 WILLIAM STREET, NEWARK, N. J.
Початок у 8. гол. ввечір. Вступ 45¢
Оркестра В. Романишина.
Запрошуємо всіх до участі. Комітет.

?
ЧИ Є У ВАШІЙ ХАТІ
ЦЯ НЕОБХІДНА ДЛЯ КОЖНОГО УКРАЇНЦЯ
КНИЖКА
A HISTORY of
UKRAINE
by Michael Hrushevsky

БОРЕТЬСЯ ЗА СВОБОДУ. — Китай уже стратив до цього часу 3 мільйони воєнків убитих, але 2 мільйони воєнних сиріт і 50 мільйонів воєнних утікачів. Не дивлячися на те, Китай далі воює за свою свободу, вже п'ятий рік. Китайський допоміжний комітет хоче зібрати 7 мільйонів. На світанні: типічний китайський воєк.

FUR STORAGE

Коли ви приносите нам ваше футро на пере-ховання через літо, ми не віддаємо футра комусь іншому на COLD STORAGE.

Це тому, бо ми маємо свій власний FUR STORAGE VAULT, де маємо місце на 1,000 футер.

Наш COLD STORAGE VAULT побудований з найліпших матеріалів, за найновішими методами, так що ваше футро напевно буде забезпечене від молив, від втрати блискучості й м'якості.

Принесіть своє футро сьогодні і огляньте наш COLD STORAGE VAULT самі. Побачите на власні очі, чому найліпшим місцем для збереження вашого футра є FUR STORAGE VAULT Михайла Туранського.

MICHAEL TURANSKY

350 SEVENTH AVENUE NEW YORK CITY

BETWEEN 29 & 30 STREETS

16th Floor L.Ackawanna 4-0973

ЗАГАЛЬНО-АМЕРИКАНСЬКЕ ВІЧЕ В ДІТРОЙТ

Недавно в Дітройті, Мічиген, в аудиторії на сьютівій виставковій площі, відбулось спільне віче американських робітників, без огляду на їх походження. Всіх учасників, їх жінок та дітей, було поперх 5,000 і між ними були заступники 46 різних національних груп. Це була величезна демонстрація духової єдності та єдності завдання. Хорові і оркестрові виступи поодиноких груп передано через радіо до всіх окупованих країн Європи. Починаючи з цього виступу, який замінив думку, що „ми всі американці“, дав редактор міжнародного відділу газети Дітройт Фрі Прес, Павло Деак. У вічу приймала участь також велика група українців.

Участь тих 46 різних національних груп у вічу була немов живою ілюстрацією до слів головного промовця на вічу, Юга Карусі, заступника генерального прокуратора. Він говорив про силу, яку Америці дає пів сотні різних народів і яка „тепер кутється у одній вістрі, направленої проти того зла, якого свободні люди не можуть ніяк стерпіти“.

Далі Карусі говорив, що дні розбиття, вагання і небезпечного почуття самотності минули назавжди. Тут, на промисловому фронті, ми куємо зброю, якої наші хлопці на бойовому фронті живають проти ворога. І тут, так само, як і на полі бою, фронт не сміє заломатись. Дні, коли можна було ділити й панувати, неперворотно минули і це буде причиною поразки держав „осі“. Японці і нацисти не передбачали, що громадяни Об'єднаних Держав не дозволять собі ділити, та що цією єдністю

СЕКРЕТАР ФЛОТИ ФРЕНК НАКС на переслуханні перед конгресовим комітетом для флотних справ.

розв'ють тоталітарні надії на перемогу.

„Ця спільність, це повне об'єднання по цілім світі людей, які змагаються за свою свободу, є несподіванкою й нещастям для наших ворогів. Гітлер складав свої плани і накіше. Люди гітлерівського покрою не можуть зрозуміти, що потраплять зробити люди, коли вони змагаються за свої свободи, яких висот вони можуть досягнути“.

Люди, які думають, що в Америці повно „чужинців“, або випадковому працевлаштуванню, який відмовляє робітничим чужинського роду участі в обороні Об'єднаних Держав, чи аматорови, який вганяє за шпигунами, думаючи, що можна зберігти демократію методами наших ворогів, Карусі дав кілька наступних відповідей:

Проведіть їх через величезні фабрики в Дітройті та покажіть їм, хто виробляє знаряддя війни, що навіть тепер ширять спустошення в рядах наших ворогів.

Візьміть їх до військових таборів і на великі кораблі нашої флотії, познайомте їх з синами чоловіків та жінок, які ось тут присутні.

Перечитайте їм певний список імен, імен американських героїв, які пішли до бою з часу Перл Гарбор і здобули славу.

Не стримуйтеся виявляти повністю вашу гордість, радий Карусі. „Під цим я не маю на душі галасливу самохвальбу. Є більш відповідні способи показати світові, що людина горда з того, що є американцем.“

„Ми все можемо знайти певний рід праці, на якій спроможемося найліпше послужити нашій країні у війні. Знайшовши таку працю, треба закатати рукави та братися до неї“.

Другим промовцем був Едвард Б. Гичкок, помічник секретаря скарбу. Він закликав до повної єдності всіх груп чужинського роду в інтересах перемоги над спільним ворогом.

„Ми повинні постійно прагнувати собі, що це є американізм, який ми цінимо“, казав він. „Це є прекрасна річ

"The 'kitchen brigade' can clean up Hitler"

DON'T wash dishes under the faucet. Use good sudsy water in a pan—with a rinse of hot water. It's healthier—and thrifter. Between-plates running water is wasted water and wasted money. Remember: water power is defense power.

Save your pennies for U. S. SAVINGS STAMPS—to scour Hitler off the map. Every U. S. SAVINGS STAMP AND BOND is added energy in America's war effort.

родитися тут, але ще ліпше стати американцем. Рішивши стати американцями, ви принесли нам силу й здобули вашу стару культуру та стремління до свободи народів, які зазнали неволю.

„Ми є більше ніж випадкова мішанина; ми є сполученням ідей, що поширюється й поглиблюється та робить зі Злучених Держав найбільш успішну спільку націй в світовій історії“.

Потреба 4 роки, щоб світло з найближчої зірки дійшло до землі.

БРИТАНЦІ ЗМЕНШУЮТЬ ДОМАШНЮ ОБОРОНУ

ЛОНДОН. — Внаслідок браку робітників у воєнній промислі британські власті порішили забрати 80,000 осіб, які постійно заняті в домашній протилежній обороні і дати їх до воєнного промислу. Хоч загроза наїзду на Англію далі існує і до цього цілий англійський наряд приготований, проте від року сили домашньої охорони не виконують ніякої дійсної праці, крім пасивного наглядування за ворогом. Тому британські власті рішили заризикувати і забрати тих людей до кориснішої роботи. Але забрані люди не втратять цілковито зв'язку з домашньою обороною, а будуть виконувати частинно свою службу і в разі потреби кожної хвили можуть вповні стати в свої давні ряди.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гоєтри й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіз крові для подружжого свідомості.
- Геморойди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.

GRAMERCY 7-7697

Офісові години: 10—8; неділя 11—2.

Жінка-доктор до обслуговування. X & Флароскоп.—Екзамінація \$2.00

Д-Р ВОЛОД. ТАШЧИЦЬ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel. Essex 3-5066

Урахові години: Від 1 до 3 повола; від 6 до 8 вечір.

В неділю згідно з умовами.

Д-Р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урахові години: Від 1—3 пополудні і від 6—8 вечір. В неділю згідно з умовами.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J. (near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

БОЛІНІ

Ранні на ногах, опухлі ноги, набряклі живці, болісні ноги, флебіти (запалення жил), напухлі або болісні коліна чи істочки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Лікує згубніми ліками і котини. Офісові години: щоденно від 1 до 6 вечір, а по неділі і четверги від 1 до 8:30 вечір. Немає урядових годин у неділю.

Dr. L. A. BENLA

320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

В КОЖНІЙ ГОДИНІ

У нашій званні ми придержуємося правила бути готовими в кожній хвили на кожний поклик. Потреба може включитися в кожній хвили, і погребник повинен бути готовий кожної хвили, коли хтось зажадає його обслуговування.

Тому ми ми встановили собі строге правило, щоб бути готовими в кожному моменті, в день і в ніч, дати свою безпровадну й успішну усагу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON

FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

ФАРМИ В ДОБРИМ ПОЛОЖЕННІ.
17-акрова фарма, дім 10 кінат, будинки, при "Гайнеко". Ціна \$9,500, готівкою \$4,500.

50-акрова фарма. Дім, барна, курники. Ціна \$2,500, готівкою \$1,250.

90-акрова фарма. Новий дім, нові курники. Всі поліпшення. В дімі електрика й м'ясний газ. Ціна \$7,750, готівкою \$4,000. — Голоситися до:

L. S. VOZNE
RINGOES, N. J.

ДОМИ НА ПРОДАЖ

В АСТОРІ, Л. АЙЛ, маю до продажу 6-фамільний новий мурований дім, всі модерні устаткування, чиста околиця, близько субвею. По інформації до:

MICHAEL GALLAN
Real Estate & General Insurance
31-13 — 30th Ave. Astoria, L. I.
RAVENSWOOD 8-1120.

АДВОКАТ В. КУЗЬМА

186 CHADWICK AVENUE, NEWARK, N. J.
Telephone: Blgelow 8-3492
ВЕЧОРАМИ

ОДИНОКІЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЗОЛОТНИК (ювілер)

на Філадельфію й околицю продає всі річч. входячі в склад біжутерії, як: заручинні й шлюбні перстені, годинники фірм Elgin, Waltham і ін. для чоловіків і жінок. Різню, всяку срібну столову посуду по нижніх цінах, як дешево. Зайдіть або напишіть, а переконатесь.

ІВАН СЯРЧИНСЬКИЙ
2928 Poplar St., Philadelphia, Pa.

Українці, пам'ятайте на клич: СВИТ ДО СВОГО!

ДАРОМ!

Полеша в Ревматичнім Болі

Якщо терпите на лопатках в руках і ногах; якщо чуєте лопатки в судобах; якщо маєте гостре коління при зміні погоди, — хочемо, щоб Ви по-пробували ROSSE Tabs без кошти й зобов'язання. Вживайтеся тисячами людей від двадцяти літ здала скорості полеші, здала негайно, хвилюючі полеші в ревматичних болях, Атрайтис і Нейтрайтис.

ДАРОМ для читачів "Свободи" Якщо Ви ще ніколи не вживали ROSSE Tabs, запрошуємо Вас, щоб Ви спробували їх на ваші колі. Дозволять нам писати Вам папочку певної величності — зашліть 24 таблетики ДАРОМ. Якщо вони не дадуть Вам скорості упокоюючої полеші й як не будете задоволені з наслідку їх ужиття і з низької ціни папочки, відшліть нам оставшу містину, а не будете нам нічого змінити. Не присилайте грошей, а тільки подіть своє ймення й адресу до:

7,10,15
ROSSE PRODUCTS CO., Dept. O-19,
2708 W. Farwell Ave., Chicago, Ill.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК

ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ МЕБЛІВ
"GRANT CIRCLE UPHOLSTERY CO., Inc."

2469 WEBSTER AVENUE Near 188th St. BRONX, N. Y.

Ми ми складаємо РІЗНІ МЕБЛІ доброї якості, по дешевій ціні.

Telephone: FOrdham 5-4866.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ПРОДАЮ ДОМИ, ФАРМИ, РЕСТОРАНИ, САЛУНИ, БУЧЕРНІ, ГРОСЕРНІ в ріжкого рода бізнесі. Полагаються нотаріальні справи. Продаю ріжкого рода ассурацію. ПЕТРО БАРТКІВ Real Estate & Insurance Broker Notary Public, 309 E. 14 St., New York, N. Y. Phone AL 4-8254

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з ценою прегарною металеву труною, двома автоматами, караваном, балсамуванням, вкормуванням Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з дивом однією й належностей за церковну ціною і т. д.

S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуговування і чести Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Філія): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребамі по ціні так низькій як \$150. ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

НА ФІЛАДЕЛФІЮ й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

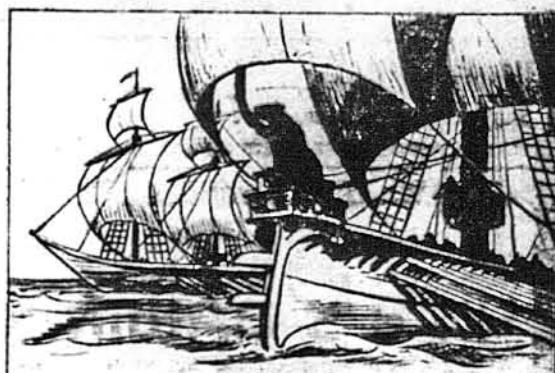
ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel.: MElrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 547. Невільники при веслах.

DRUNK WITH VICTORY, THE CORSAIRS SET OUT FOR MORE BLOODY CONQUESTS.

Оп'янілі з перемоги дікі пірати почали приготуватися до нових виправ, щоб далі ширити кровові спустошення та грабежі.

"WITH OUR TWO GALLEYS, WE'LL SWEEP EVERYTHING BEFORE US," VILYENO BOASTED TO AL-TARIK.

„Маючи тепер дві галери, ми зможемо змести все, що стане нам на шляху“, заговорив бундючо Вилієно до Ал-Таріка.

MEANWHILE TARZAN AND TOMMY, CONDEMNED TO SERVE AS GALLEY SLAVES, TOILED PAINFULLY AT THEIR OARS.

А тимчасом Тарзан і Том, засуджені до галери, день і ніч тяжко веслували, не знаючи, що принесе їм завтрашній день.

NEARBY A BOSUN BEAT TIME, AND THE CRUEL SLAVE-MASTER CRACKED HIS THREATENING WHIP!

Побіч них вибивав один пірат молотком у такт для рівномірного веслування, а другий витраскував батоном понах ілечами невольників.